

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2022 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Monika Roslan - Karasińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 3 listopada 2022 r. w Warszawie

sprawy H. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o wysokość świadczenia

na skutek odwołania H. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

z dnia 26 maja 2022 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

H. S. w dniu 27 czerwca 2022 r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z dnia 26 maja 2022 r., znak: (...). Odwołująca wniosła o przyznanie prawa do emerytury zgodnie z przeliczeniem od 2007 r. Ubezpieczona do dnia 12 listopada 2019 r., w którym złożyła pismo w sprawie przeliczenia emerytury nie miała świadomości, że organ rentowy nie posiada w aktach zaświadczenia o ukończeniu przez nią studiów. Stwierdziła, że zaświadczenie w tym zakresie z dnia 13 lipca 2000 r. składała wraz z innymi dokumentami. Organ rentowy mając wiedzę od 14 marca 2007 r. o ukończeniu przez nią studiów, na co wskazuje treść pisma z dnia 15 marca 2022 r., powinien ją powiadomić o konieczności uzupełnienia dokumentów, co należy uznać za jego błąd (odwołanie z dnia 27 czerwca 2022 r., k. 3-6 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania. Zaskarżoną decyzją organ rentowy ponownie ustalił wysokość świadczenia ubezpieczonej uwzględniając do kwoty emerytury okres nieskładkowy w postaci odbytych studiów inżynierskich oraz wypłacił od dnia 1 marca 2019 r. za okres 3 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku wyrównanie wraz z odsetkami na podstawie art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy wskazał, że odwołująca w dniu 12 listopada 2019 r. złożyła wniosek o przeliczenie świadczenia z uwzględnieniem okresu studiów od 1 października 1968 r. do 29 września 1972 r. w Wyższej Szkole (...) w K., który został potraktowany odmownie, gdyż nie przedłożyła zaświadczenia potwierdzającego ukończenie nauki. Ubezpieczona w dniu 11 marca 2022 r. załączyła zaświadczenie z uczelni i wniosła o ponowne ustalenie wysokości świadczenia i wyrównanie od marca 2007 r. Przy rozpoznawaniu wniosku z dnia 14 marca 2007 r. organ rentowy nie wezwał odwołującej do jego uzupełnienia, a w związku z tym uznał, że popełnił błąd i wyrównał świadczenie wraz

z odsetkami za trzy lata wstecz licząc od daty złożenia wniosku z dnia 11 marca 2022 r. (odpowiedź na odwołanie z dnia 6 lipca 2022 r., k. 12 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

H. S. studiowała w Wyższej Szkole (...) w K. na Wydziale Budownictwa Lądowego w okresie od 1 października 1968 r. do 29 września 1972 r. Ubezpieczona obroniła pracę dyplomową w dniu 29 września 1972 r. uzyskując tytuł inżyniera budownictwa lądowego (zaświadczenia z dnia 13 lipca 2000 r. i 21 września 2021 r. oraz dyplom z dnia 29 września 1972 r., k. 8-10 a. s.).

Odwołująca w dniu 12 marca 2007 r. złożyła wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. o emeryturę (wniosek z dnia 12 marca 2007 r., k. 1 a. e.).

W załączonym do wniosku kwestionariuszu z dnia 14 marca 2007 r. ubezpieczona wskazała, że na podstawie zaświadczenia, którego wówczas nie przedłożyła, domaga się uwzględnienia do wyliczenia świadczenia okresu nauki w Wyższej Szkole (...)

w K.. Organ rentowy w toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego nie wezwał ubezpieczonej do uzupełnienia wniosku poprzez złożenie zaświadczenia, na które powoływała się w kwestionariuszu (kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych, k. 5 a. e.).

Następnie organ rentowy przyznał odwołującej prawo do emerytury od 1 marca 2007 r. na mocy decyzji z dnia 27 marca 2007 r., znak: (...) (...) bez uwzględnienia okresu nauki w Wyższej Szkole (...) w K. (decyzja z dnia 27 marca 2007 r., k. 125-127 a. e.).

Ubezpieczona w dniu 12 listopada 2019 r. złożyła wniosek do organu rentowego o przeliczenie świadczenia poprzez uwzględnienie okresu nauki na studiach od 1 października 1968 r. do 29 września 1972 r. wraz z wyrównaniem wysokości emerytury od marca 2007 r. Po rozpoznaniu wniosku organ rentowy wydał decyzję z dnia 25 listopada 2019 r., znak: (...) (wniosek z dnia 12 listopada 2019 r. i decyzja z dnia 25 listopada 2019 r., a. e.).

Odwołująca w dniu 11 marca 2022 r. dostarczyła nowe zaświadczenie o ukończeniu studiów i złożyła wniosek o wyrównanie emerytury od 2007 r., ponieważ organ rentowy nie powiadomił jej o niekompletnej dokumentacji. W związku z tym ostatecznie zaskarżoną decyzją z dnia 26 maja 2022 r., znak: (...) ZUS ponownie ustalił wysokość emerytury dla odwołującej od 1 marca 2019 r., tj. za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek, oraz wypłacił wyrównanie za okres od 1 marca 2019 r. do 28 lutego 2022 r. (wniosek z dnia 11 marca 2022 r. i decyzja z dnia 26 maja 2022 r., a. e.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego zawartego w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie H. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z dnia 26 maja 2022 r., znak: (...), jako niezasadne, podlegało oddaleniu.

Odwołująca w toku postępowania sądowego wniosła o wypłatę różnicy wypłacanej emerytury wraz z należnymi odsetkami za okres od marca 2007 r. Przy tym należy podnieść, że nie wносиła zarzutów wobec prawidłowości wyliczonych należnych jej kwot przez organ rentowy za okres od 1 marca 2019 r. do 28 lutego 2022 r.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 504) zwanej dalej „ustawą” świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2.

Omawiany przepis wyraża zasadę, że świadczenie wypłaca się od dnia powstania prawa, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, uzależniając początkową datę wypłaty świadczenia od daty złożenia wniosku o świadczenie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2012 r., sygn. akt II UK 146/11).

Jak stanowi art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy, w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Wyjątek od ogólnej zasady dotyczącej terminu początkowego wypłaty świadczenia przewidziano w art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy. Ponowne ustalenie prawa do świadczeń jest możliwe na skutek błędu organu rentowego lub odwoławczego. Jeżeli w takim wypadku organ rentowy lub odwoławczy przyzna lub podwyższy świadczenie, wypłaca się je od miesiąca złożenia pierwotnego wniosku lub wydania decyzji z urzędu, nie dłużej jednak niż za okres 3 lat wstecz, liczonych od daty zgłoszenia wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy. W orzecznictwie zaprezentowano pogląd, że jest to swoistego rodzaju „przedawnienie” wypłaty świadczeń (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 lipca 2009 r., sygn. akt III AUa 1003/08).

Jak wskazał Sąd Najwyższy, zawarte w art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy określenie „błąd organu rentowego” obejmuje sytuacje, w których organ rentowy miał podstawy do przyznania świadczenia, lecz z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił. Za takie przyczyny można uznać wszelkie zaniechania tego organu, każdą obiektywną wadliwość decyzji, niezależnie od tego, czy jest ona skutkiem zaniechania, pomyłki, celowego działania organu rentowego, czy też rezultatem niewłaściwych działań pracodawców albo wadliwej techniki legislacyjnej i w konsekwencji niejednoznaczności stanowionych przepisów (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2011 r., I UK 332/10 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 1997 r., III ZP 40/97).

W rozpatrywanej sprawie zachodziła opisywana sytuacja przez powołane orzecznictwo. Organ rentowy wskutek błędu wypłacał odwołującej emeryturę w niepełnej wysokości od dnia nabycia przez nią uprawnień. Zgodnie bowiem z obecnie obowiązującym § 4 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe z dnia 11 października 2011 r. (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), jeżeli we wniosku nie zamieszczono danych lub nie dołączono dokumentów, które są niezbędne do jego rozpatrzenia, organ rentowy wzywa zainteresowanego do uzupełnienia wniosku w terminie nie krótszym niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje wydanie decyzji o odmowie wszczęcia postępowania. Niedopłata została wypłacona odwołującej począwszy od 1 marca 2019 r. Trzyletni okres został ustalony od marca 2019 r., ponieważ błąd został ujawniony na skutek rozpoznawania wniosku złożonego przez odwołującą w dniu 11 marca 2022 r. Jeżeli pierwsza wydana decyzja co do prawa lub wysokości była wynikiem błędu organu rentowego, świadczenie wypłaca się za okres 3 lat wstecz, licząc od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie prawa lub jego wysokości. Należy zwrócić uwagę, że sformułowanie „za okres 3 lat” jest nieprecyzyjne. Powinno być bowiem zaznaczone, że chodzi o okres nie dłuższy niż 3 lata wstecz od miesiąca zgłoszenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2005 r., III UZP 1/05 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 12 grudnia 2007 r., III AUa 1051/07)

Do sprawy o identycznie ustalonym stanie faktycznym, jak w niniejszej sprawie, odniesiono się w jednym z orzeczeń Sądu Najwyższego. Sąd ten w wyroku z dnia 19 lutego 2002 r. (II UKN 116/01) wskazał, że powołany przepis art. 133

ust. 1 pkt 2 ustawy nie daje podstawy prawnej do przyznania podwyższonych świadczeń od daty powstania prawa do nich, jeżeli prawo to powstało wcześniej niż 3 lata przed zgłoszeniem wniosku, nawet w przypadku jeżeli niezrealizowanie tego prawa było następstwem błędu organu rentowego. Użyte w omawianym przepisie określenie "błąd organu rentowego" obejmuje sytuacje, w których organ rentowy miał podstawy do przyznania podwyższonego świadczenia, lecz z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił. Za takie przyczyny można uznać wszelkie zaniedbania tego organu, w tym także popełnioną na skutek niedbalstwa pracownika omyłkę przy kompletowaniu dokumentacji i wydawaniu decyzji. Przepis ten nie wyłącza ograniczenia okresu wypłaty świadczeń w sytuacjach, gdy błąd organu rentowego jest wynikiem zawinienia jego pracownika. Określony w nim okres trzyletni nawiązuje do okresów przedawnienia roszczeń o świadczenia powtarzające się wskazanych w art. 118 k.c. i roszczeń z tytułu czynów niedozwolonych zawartych w art. 442 § 1 k.c., które to okresy są także trzyletnie. Zatem Sąd Okręgowy zważył, że w oparciu o obowiązujące przepisy prawa nie było możliwości wypłaty ubezpieczonej wyrównania emerytury począwszy od marca 2007 r.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., jak w tenorze wyroku.